

Trường Chinh and His Influence on the Making of Contemporary Vietnam

เจื่องจิง: เบื้องหลังการก่อร่างสร้างรูปเวียดนามร่วมสมัย

มรกตวงศ์ ภูมิลาบ¹

Moragotwong Phumplap

¹คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

Corresponding Author:

Morakotwong Phumplap

Faculty of Liberal Arts,

Thammasat University, Tha Phra Chan Campus,

Bangkok 10200, Thailand

E-mail: morragotwong.phumplab@gmail.com

Received: 20 May 18

Revised: 20 Sep 18

Accepted: 20 Feb 19

Abstract

This research focuses on three main points: firstly, the biography of the Truong Chinh who was the significant intellectual in the Communist Party of Vietnam and had a vital role in Vietnam's nation building before Vietnam's independence in 1945 until the reformation (Đổi mới) in 1986. Secondly, this research attempted to analyze his published works including political, economic and cultural strategies during the Vietnamese revolutionary wars against French colony and American imperialism as well as his responsibility in shaping Vietnamese national culture. Thirdly, it also discusses his successes and failures in the reconstruction of Vietnam through his works. The result of this research is that Truong Chinh was one of the intellectual who was born in nationalist and philosopher family. Furthermore, his education in Western (French) system forced him to participate the nationalist movement following communist ideology. Most of his ideology is based on the Marxism and Leninism. However, he adopted Mao Zedong's tactics to practice in case of Vietnam. Truong Chinh's life was most successful as a leader in the 1945 August Revolution movement while went downhill after the failure of land reform policy between 1953 and 1956, which reduced his role in the Party. Nevertheless, he still played a role in the Communist Party. Truong Chinh is compared as an architect in creating Vietnamese society and culture under the so-called "a new democratic culture (văn hóa dân chủ mới)." Towards the end of his life, Truong Chinh left an important legacy to Vietnam today pushing forward the economic renovation.

Keywords: Trường Chinh, Communist Party of Vietnam, nation-building in Vietnam, new democracy

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มุ่งศึกษาประเด็นสำคัญ 3 ประการ ได้แก่ ชีวิตประวัติ แนวคิด และบทบาทของเจื่องจิง (Trương Chinh) ปัญญาชนในพรรคคอมมิวนิสต์เวียดนาม ผู้มีอิทธิพลการสร้างชาติเวียดนาม นับตั้งแต่ก่อนเวียดนามประกาศเอกราชในปี 1945 ไปจนถึงการปฏิรูปประเทศหรือ ดอยเหมย (Đổi mới) ในปี 1986 ประเด็นที่ 2 ผลงานเขียนที่สร้างไว้ นับตั้งแต่การวางยุทธศาสตร์การต่อสู้ในสงครามต่อต้านฝรั่งเศสและอเมริกาทั้งแนวคิดทางการเมือง การวางรากฐานทางเศรษฐกิจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการวางโครงสร้างสังคมและวัฒนธรรมแห่งชาติเวียดนาม และประการสุดท้าย ความสำเร็จและความล้มเหลวของการก่อสร้างสังคมเวียดนามผ่านผลงานและแนวคิดของ เจื่องจิง โดยผลการศึกษาพบว่าเจื่องจิงเป็นหนึ่งในนักชาตินิยมที่มีพื้นฐานครอบครัวมาจากตระกูลนักปราชญ์ประกอบกับที่ได้รับการศึกษาแบบตะวันตกเป็นปัจจัยผลักดันให้เข้าร่วมขบวนการชาตินิยมซึ่งเขายึดตามแนวทางคอมมิวนิสต์ แนวคิดส่วนใหญ่ของเขาตั้งอยู่บนพื้นฐานแนวคิดมาร์กซ์-เลนิน ทว่าได้ยึดเอายุทธวิธีการเคลื่อนไหวจากเหมาเจ๋อตุงมาปรับใช้กับสถานการณ์ในเวียดนาม ชีวิตของเจื่องจิงประสบความสำเร็จสูงสุดจากการเป็นผู้นำการปฏิวัติเดือนสิงหาคม 1945 และประสบความสำเร็จสูงสุดด้วยนโยบายปฏิรูปที่ดินจนทำให้ถูกลดบทบาทลง ทว่าหลังจากนั้นเขาก็ยังมีบทบาทในพรรคคอมมิวนิสต์อยู่ เจื่องจิงเปรียบเสมือนสถาปนิกในการสร้างสังคมและวัฒนธรรมเวียดนามภายใต้สิ่งที่เรียกว่า “วัฒนธรรมประชาธิปไตยใหม่ (văn hóa dân chủ mới)” และช่วงบั้นปลายชีวิตเขายังได้ทิ้งมรดกชิ้นสำคัญซึ่งส่งผลมาจนถึงเวียดนามในปัจจุบันคือการผลักดันการปฏิรูปทางเศรษฐกิจ

คำสำคัญ: เจื่องจิง พรรคคอมมิวนิสต์เวียดนาม การสร้างชาติเวียดนาม, ประชาธิปไตยใหม่

บทนำ

ปัจจุบันเวียดนามถือเป็นประเทศที่มีหัตถ์จรรยีนในแง่การฟื้นตัวจากภาวะสงครามที่ได้รับความเสียหายอย่างประเมินค่าไม่ได้ อีกทั้งยังสามารถพัฒนาประเทศให้เติบโตขึ้นอย่างรวดเร็วในทุกด้าน เห็นได้จากการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน การเข้าไปลงทุนของต่างประเทศ รายได้ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศที่เติบโตร้อยละ 6 ต่อปีอย่างต่อเนื่องในรอบเกือบทศวรรษ ทว่ากว่าจะเดินทางมาเป็นเวียดนามในปัจจุบันจำเป็นต้องเข้าใจถึงแนวคิดของยุทธศาสตร์ทางความคิดของปัญญาชนและชนชั้นนำในประวัติศาสตร์การเมืองร่วมสมัยของเวียดนาม นับตั้งแต่ยุทธศาสตร์ในการต่อต้านรัฐบาลอาณานิคมฝรั่งเศส สงครามต่อต้านอเมริกา จนในที่สุดปี 1975 ที่พรรคคอมมิวนิสต์ได้รับชัยชนะและเข้ามาบริหารประเทศ จากนั้นในปี 1986 ก็ได้ปรับยุทธศาสตร์มาดำเนินเศรษฐกิจตามแบบทุนนิยมมาจนถึงปัจจุบัน การทำความเข้าใจประเด็นเหล่านี้จะทำให้เข้าใจถึงพัฒนาการเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้างทั้งทางการเมือง เศรษฐกิจ รวมถึงสังคมและวัฒนธรรมเวียดนาม

นับตั้งแต่ทศวรรษที่ 1850 ความสำเร็จของลัทธิล่าอาณานิคมในเวียดนาม ถือเป็นจุดจบหรืออย่างน้อยที่สุดคือการลดทอนอำนาจของอำนาจยุโรปแห่งสรวงศ์ (Goscha, 2016, p. 57-92) ทว่าภายใต้การปกครองของรัฐบาลอาณานิคมก็ได้มีขบวนการชาตินิยมถือกำเนิดขึ้นมากมายแต่ยังไม่มียุทธศาสตร์ประสบความสำเร็จ จนกระทั่งขบวนการคอมมิวนิสต์ได้รับชัยชนะตั้งแต่การปฏิวัติเดือนสิงหาคม 1945 จนนำไปสู่ประกาศเอกราชและก่อตั้งสาธารณรัฐประชาธิปไตยเวียดนามในวันที่ 2 กันยายน 1945 (Nguyễn Quang Ngọc, 2007, p. 204-290) ขบวนการคอมมิวนิสต์เวียดนามไม่ใช่เพียงแค่ขบวนการที่ต่อสู้เพื่ออุดมการณ์ทางการเมือง หากแต่ยังมีสถานะเป็นขบวนการชาตินิยมอีกด้วย

นับเป็นเวลากว่าแปดทศวรรษภายหลังจากประกาศเอกราชที่เวียดนามมีการเปลี่ยนแปลงทั้งทางการเมือง สังคมและเศรษฐกิจที่ต้องลองผิดลองถูก มีทั้งประสบผลสำเร็จและล้มเหลว ในแต่ละย่างก้าวของการต่อสู้และบริหารงานของพรรคคอมมิวนิสต์เวียดนามนั้นจำเป็นต้องมีการวางแผนอย่างเป็นระบบโดยชนชั้นนำที่เป็นมันสมองวางแนวทางให้กับพรรคฯ ซึ่งไม่เพียงแค่ประธานโฮจิมินห์เท่านั้น หากแต่ยังมีกลุ่มปัญญาชนของพรรคฯ ที่มีบทบาทสำคัญในย่างก้าวการสร้างชาติอีกด้วย บุคคลผู้มีความสำคัญอย่างยิ่งในฐานะมันสมองในการวางยุทธศาสตร์การเมืองและสถาปนาการสร้างสังคมและวัฒนธรรมของชาติเวียดนาม รวมทั้งผู้ผลักดันการปฏิรูปประเทศหรือ “ได้ยืม” ที่ต้องกล่าวถึงคือเจื่องจิง (Trường Chinh) (Tuong Vu, 2010, p. 36-38)

เจื่องจิงดำรงตำแหน่งเป็นเลขาธิการทั่วไปของพรรคคอมมิวนิสต์นับตั้งแต่สมัยสงครามโลกครั้งที่ 2 เป็นผู้มียุทธพลที่ก่อให้เกิดผลเป็นรูปธรรมต่อสังคมเวียดนาม จนกล่าวสำหรับเวียดนามหากเปรียบโฮจิมินห์เสมือนจิตวิญญาณของการต่อต้านฝรั่งเศสแล้วก็ต้องเปรียบว่าเจื่องจิงเป็นนักปฏิบัติที่เสนอแนวทางให้เวียดนามอย่างเป็นรูปธรรม (Võ Nguyên Giáp, 1997, p. 31) ทว่างานศึกษาที่อธิบายถึงยุทธศาสตร์ทางความคิดของปัญญาชนและชนชั้นนำของพรรคฯ ยังมีอยู่ไม่มาก ประกอบ

กับการทำความเข้าใจเรื่องการสร้างชาติเวียดนามจำเป็นต้องเข้าใจถึงแนวคิดและภูมิหลังของปัญญาชนพรรคคอมมิวนิสต์ ดังนั้นการทำความเข้าใจวิถีคิดและผลงานของเจื่องจิงจะทำให้เข้าใจการสร้างความเป็นสังคมนิยมแบบเวียดนามนับตั้งแต่ปลายยุคอาณานิคมจบจนถึงเวียดนามปฏิรูปประเทศ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อรวบรวมข้อมูลและศึกษาวิเคราะห์ถึงชีวประวัติ ภูมิหลัง-ประสบการณ์ แนวคิด ทศนะงานเขียน และอิทธิพลทางความคิดของเจื่องจิงนักคิดคนสำคัญในการสร้างสังคมนิยมเวียดนามร่วมสมัย
2. เพื่อให้เข้าใจพัฒนาการสำคัญทางประวัติศาสตร์ทางการเมืองและสังคมนิยมเวียดนามสมัยใหม่ ผ่านแนวคิดของเจื่องจิงในฐานะนักคิด นักเคลื่อนไหว นักนโยบายของพรรคคอมมิวนิสต์เวียดนาม
3. เพื่อศึกษาถึงบทเรียน และประสบการณ์จากนักคิดคนสำคัญในเวียดนาม อันจะนำไปสู่การทำความเข้าใจรากเหง้าของปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นในสังคมนิยมใหม่ของเวียดนามผ่านมุมมองของคนในเวียดนาม ซึ่งสิ่งที่เกิดขึ้นในเวียดนามสามารถนำมาศึกษาเปรียบเทียบกับกรณีของประเทศอื่นๆ

วิธีการวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (qualitative research) โดยใช้กระบวนการศึกษาตามวิธีการทางประวัติศาสตร์เป็นหลัก มีการดำเนินการตามขั้นตอนต่อไปนี้คือ

- 1) รวบรวมข้อมูลและเอกสารทั้งระดับปฐมภูมิและทุติยภูมิ ในประเด็นว่าด้วย ชีวประวัติ ผลงานเขียนชนิดต่างๆ ทั้งหนังสือ งานเขียนเชิงนโยบาย บทความในหนังสือพิมพ์ สุนทรพจน์ที่มีการตีพิมพ์ในภาษาเวียดนามตั้งแต่เริ่มมีการผลิตผลงานจนถึงบั้นปลายชีวิตของเจื่องจิง เช่น การปฏิวัติเดือนสิงหาคม (Cách mạng tháng 8) แบบแผนวัฒนธรรมเวียดนาม (Đề cương văn hóa Việt Nam) การต่อต้านจักรวรรดิได้รับชัยชนะ (Kháng chiến nhất định thắng lợi) มาร์กซิสม์และวัฒนธรรมเวียดนาม (Chủ nghĩa Mác và Văn hóa Việt Nam) เกี่ยวกับการปฏิวัติทางความคิดและวัฒนธรรม (Về cách mạng tư tưởng và văn hóa) การปฏิรูปคือความต้องการเร่งด่วนของประเทศและของยุคสมัย (Đổi mới là đòi hỏi bức thiết của đất nước và của thời đại) และการปฏิรูป: ประเด็นสำคัญของความอยู่รอด (Đổi mới: vấn đề có tầm quan trọng sống còn) นอกจากนี้ยังมีการสัมภาษณ์บุคคลที่เกี่ยวข้องกับเจื่องจิง อาทิ ครอบครัวของเจื่องจิง นักประวัติศาสตร์

และนักวิชาการที่ทำงานเกี่ยวกับประวัติศาสตร์และการเมืองเวียดนาม

2) การวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลโดยนำเอาข้อมูลที่ได้มาจัดประเภทเพื่อเชื่อมโยงข้อมูลอธิบายประเด็นต่างๆ ตามกรอบวิธีการทางประวัติศาสตร์

3) นำเสนอข้อมูลและอภิปรายผลในประเด็นต่างๆ ด้วยการอธิบายเชิงพรรณนา (descriptive method) ได้แก่ ชีวิตประวัติของเจื่องจิง ผลงานของเจื่องจิงในด้านยุทธศาสตร์ทางการเมือง อิทธิพลทางความคิดที่ส่งผลต่อสังคมเวียดนามในประเด็นเรื่องการปฏิรูปที่ดิน การวางโครงสร้างทางสังคมและวัฒนธรรมแห่งชาติเวียดนาม และการปฏิรูปประเทศโดยเฉพาะอย่างยิ่งทางเศรษฐกิจ

ผลการวิจัย

ชีวิตประวัติและแนวคิดของเจื่องจิง

ตั้งชวนคู (Đặng Xuân Khu) หรือเจื่องจิงเกิดเมื่อ 9 กุมภาพันธ์ ปี 1907 ในตระกูลใหญ่ซึ่งเป็นปราชญ์ขงจื้อของหมู่บ้านแห่งเถียน (Hạnh Thiển) จังหวัดนามดิงห์ (Nam Định) ทางภาคเหนือของเวียดนาม สภาพแวดล้อมในวัยเด็กที่ส่งเสริมการศึกษามีส่วนในการหล่อหลอมความเป็นนักคิดอย่างมาก ทั้งปู่และบิดาของเจื่องจิงเคยรับราชการแต่ก็ลาออกมาสอนหนังสือในหมู่บ้าน บิดาของเจื่องจิงสนใจเคลื่อนไหวต่อต้านฝรั่งเศส ส่วนครอบครัวฝั่งมารดานั้นก็เป็นนักปราชญ์ด้านการศึกษา ต่อมาผันตนเองเป็นแพทย์แผนโบราณเพื่อรักษาผู้ป่วย (Nguyễn Hương Giang et al., 2013, p. 21-20)

เจื่องจิงเรียนอักษรจนเพื่อให้สามารถอ่านพื้นฐานปรัชญาแนวคิดและผลงานของขงจื้อ จากนั้นครอบครัวส่งไปโรงเรียนประถมในอำเภอ (Viện Hồ Chí Minh Huyện Xuân Thủy, 1993, p. 52) เมื่ออายุได้ 16 ปีถูกส่งตัวไปเรียนโรงเรียนมัธยมที่ทางการฝรั่งเศสตั้งขึ้นซึ่งทำให้มีโอกาสศึกษางานปรัชญาการเมืองที่มีชื่อเสียงของตะวันตก ไม่ว่าจะเป็นงานของรุสโซ มองเตสกีเอร์ รวมไปถึงประวัติศาสตร์การปฏิวัติฝรั่งเศสปี 1789 การปฏิวัติจีนปี 1911 และการปฏิวัติรัสเซียปี 1917 (Thông Tấn Xã Việt Nam, 2007, p. 25) เขาคลุกคลีอยู่กับครอบครัวแรงงานโรงงานด้ายเพราะฐานะทางการเงินไม่ดีมาก จึงเห็นปัญหาชาวนาและแรงงานมีความเป็นอยู่อย่างยากลำบากและถูกเอารัดเอาเปรียบโดยพ่อค้าฝรั่งเศสและศักดินาเวียดนาม (Nguyễn Hương Giang et al., 2013, p. 22) ทำให้เป็นแรงผลักดันต่อการเคลื่อนไหวทางการเมืองและสังคมในเวลาต่อมา

ปลายปี 1925 เจื่องจิงเข้าร่วมขบวนการนักศึกษาตั้งเกียผลิตหนังสือพิมพ์และใบปลิวเพื่อประณามนโยบายการปกครองที่โหดร้ายของพวกอาณานิคมฝรั่งเศสและเรียกร้องให้ต้องปล่อยตัวผู้ฟานบ่ย์เจวินักชาตินิยมที่ถูกนำตัวไปขังที่เรือนจำหว่าหล่อ (Hỏa Lò) และฟานจูจิงห์เสียชีวิตในเดือน

มีนาคม 1926 หลังจากกลับมาจากฝรั่งเศสได้ไม่ถึงปีทำให้เกิดการประท้วงครั้งใหญ่ที่สุดในอินโดจีนทั่วทั้งเวียดนาม มีการนัดหยุดเรียนเพื่อประท้วงและขออนุญาตทางการเมืองจัดพิธีไว้อาลัยให้ฟานจุงจิ๋ง (Viện Hồ Chí Minh Huyện Xuân Thủy, 1993, p. 43-45) เมื่อมีผู้เข้าร่วมชุมนุมมากขึ้นตำรวจได้เข้ามาจับกุมนักเรียนกว่า 200 คน ซึ่งรวมถึงดั่งชวนคูด้วย ทว่าก็ได้รับการปล่อยตัวออกมาหลังจากถูกชาวบ้านกดดัน (Nguyễn Hương Giang et al., 2013, p. 25-26) การเคลื่อนไหวครั้งนี้ถือเป็นจุดเปลี่ยนของชีวิตเพราะเป็นแกนนำจึงโดนไล่ออกจากโรงเรียนเพราะถูกมองว่าเป็นตัวอันตรายต่อความมั่นคงของรัฐบาล แม้จะถูกไล่ออกเขาก็ยังสอบจนได้ประกาศนียบัตรจบระดับมัธยมศึกษาตัดสินใจเดินทางเข้าสู่เส้นทางของนักปฏิวัติชัดเจนขึ้นหลังจากนั้น ในปี 1927 ดั่งชวนคูตัดสินใจเข้าสันนิบาตเยาวชนปฏิวัติเวียดนาม (Việt Nam Thanh niên Cách mạng Đồng chí Hội) (Viện Hồ Chí Minh Huyện Xuân Thủy, 1993, p. 45) ทำให้ได้อ่านงานจำนวนมากของมาร์กซ์ แองเกิล และเลนิน รวมทั้งงานเขียนของเหงวียนอ้ายก๊วกคือ “เส้นทางปฏิวัติ (Đường Kách Mệnh)” (Nguyễn Hương Giang et al., 2013, p. 29-30) จากนั้นเขาได้เข้าเรียนต่อในวิทยาลัยการค้าอินโดจีนพร้อมหาช่องทางในการเคลื่อนไหวทางการเมืองต่อไปผ่านการทำหนังสือพิมพ์ร่วมกับกลุ่มเพื่อน ต่อมา เจื่องจิงและลูกพี่ลูกน้องได้ตั้งหนังสือพิมพ์ฉบับแรกในชีวิตชื่อ “กสิกร (Đân cày)” ในปี 1928 มุ่งปลุกกระตือรือร้นให้ชาวนาลุกขึ้นสู้เพื่อปกป้องผลประโยชน์ของตนและประณามเจ้าที่ดินที่เอารัดเอาเปรียบชาวนา (Viện Hồ Chí Minh Huyện Xuân Thủy, 1993, p. 45-46; Thông Tấn Xã Việt Nam, 2007, p. 28) หลังจากนั้นได้ตั้งหนังสือพิมพ์ “บัวเหลี่ยม (Búa Liềm)” เป็นสื่อกลางในการเผยแพร่อุดมการณ์สังคมนิยม (McHale, 2004, p. 114-117) จากนั้นเขาตัดสินใจออกจากวิทยาลัยเพื่อเข้าร่วมขบวนการคอมมิวนิสต์อย่างเต็มตัว

ทว่าตั้งแต่ปี 1930 ทางฝรั่งเศสเริ่มใช้มาตรการการปราบปรามหมุ่ชนเคลื่อนไหวอย่างจริงจัง แกนนำและผู้เข้าร่วมขบวนการชาตินิยมถูกจับกลายเป็นนักโทษการเมืองและถูกส่งตัวแยกไปตามเรือนจำทั่วเวียดนาม จำนวนนักโทษการเมืองที่เพิ่มขึ้นอย่างมากได้ “เปลี่ยนเรือนจำกักขังกบฏอาณานิคมมาสู่โรงเรียนปฏิวัติ” (Zinoman, 2001, p. 1, 218) เจื่องจิงถูกจับในปี 1930 ระหว่างนัดส่งเอกสารกับสมาชิกพรรคคอมมิวนิสต์ฝรั่งเศสต่อมาได้นำไปขังไว้ที่เรือนจำหว่าหล่อ (Hỏa Lò) ที่ตั้งอยู่กลางกรุงฮานอยเช่นเดียวกับนักโทษการเมืองคนอื่นๆ (Zinoman, 2001, p. 212) เจื่องจิงอยู่ในรายชื่อแกนนำระดับอันตรายของทางการอาณานิคมฝรั่งเศส ในช่วง 7 ปี (1930-1936) ที่ต้องโทษ เขาถูกสลับจำคุกอยู่ระหว่างเรือนจำหว่าหล่อ (Hỏa Lò) และเรือนจำที่เตินลา (Sơn La) ทางตอนเหนือของเวียดนาม ด้วยข้อหาทำใบปลิวปลุกกระตือรือร้นให้มีการลุกป่วนทางการเมือง จัดทำและเผยแพร่หนังสือต้องห้าม (Thông Tấn Xã Việt Nam, 2007, p. 36-37) แม้จะอยู่ในเรือนจำแต่เจื่องจิงยังทำงานทางความคิดอย่างต่อเนื่องผ่านหนังสือพิมพ์ทำมือ (Nguyen Khac Vien, 1971, p. 35)

ทว่าสถานการณ์การเมืองที่เปลี่ยนแปลงในฝรั่งเศสหลังจากกลุ่มแนวร่วมปลดปล่อย (Popular Front) และกลุ่มพรรคแรงงานชนะการเลือกตั้งส่งผลอย่างมากต่อการปล่อยตัวนักโทษการเมืองในปี 1936 (Zinoman, 2001, p. 277) ดังชวนคุเป็นหนึ่งในนักโทษการเมืองที่ได้รับการปล่อยตัว หลังออกจากเรือนจำเขายังคงร่วมกับสมาชิกพรรคฯ ผลิตหนังสือพิมพ์และร่วมปลุกระดมมวลชนเพื่อต่อต้านอาณานิคมโดยเป็นบรรณาธิการฝ่ายการเมืองและโฆษณาการ เช่น หนังสือพิมพ์ *Le Travail* (แรงงาน) และ *Notre Voix* (เสียงพูดของพวกเรา) จนกระทั่งสงครามโลกครั้งที่ 2 ปะทุขึ้น มีการกวาดล้างขบวนการชาตินิยมอย่างหนักอีกครั้งและแกนนำจำนวนมากถูกจับและสังหาร แต่เจื่องจิงรอดพ้นจากการถูกจับในช่วงที่ถือเป็นภาวะสูญญากาศ เจื่องจิงได้รับเลือกให้เป็น “เลขาธิการทั่วไปของพรรคคอมมิวนิสต์อินโดจีน” ในปี 1940 และหลังจากนี้เขา จะยังมีบทบาทสำคัญมากขึ้นในขบวนการคอมมิวนิสต์ท่ามกลางสภาวะที่ขบวนการคอมมิวนิสต์อ่อนแอลง

เส้นทางอำนาจของเจื่องจิงในพรรคฯ ยังคงเติบโตอย่างต่อเนื่องระหว่างสงครามโลกครั้งที่ 2 หลังจากเหงวียนอ้ายก๊วก (ต่อมาคือโฮจิมินห์) ได้เดินทางกลับเข้ามาเวียดนามโดยเลือกตั้งฐานที่มั่นทางภาคเหนือที่ปักบ๋อ (Pắc Bó) ใกล้ชายแดนจีน และมีการประชุมคณะกรรมการกลางของพรรคฯ ในปี 1941 และเขาได้รับเลือกให้เป็นเลขาธิการทั่วไปของพรรคฯ

ในสมัยสงครามโลกครั้งที่ 2 เจื่องจิงมีบทบาทในการพัฒนายุทธศาสตร์ทางการเมืองจนทำให้เวียดนามมีชัยชนะเหนือกองทัพญี่ปุ่น และมีบทบาทสำคัญในการปฏิวัติเดือนสิงหาคม 1945 (*Cách mạng tháng tám*) โดยประยุกต์จากแนวทางของพรรคคอมมิวนิสต์จีน ความสำเร็จนี้นำไปสู่การประกาศเอกราชของเวียดนาม เจื่องจิงยืนร่วมกับโฮจิมินห์ ณ จัตุรัสบาตังห์ ในกรุงฮานอย ในระหว่างปี 1941 ถึง 1957 ถือได้ว่าเขาเป็นผู้มีความสำคัญรองจากโฮจิมินห์เท่านั้นในฐานะเลขาธิการกลางของพรรคคอมมิวนิสต์เวียดนาม นอกจากนี้การที่เจื่องจิงมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับพรรคคอมมิวนิสต์จีน และเชื่อมั่นในแนวทางของเหมาเจ๋อตง ทำให้ในทศวรรษที่ 1950 เขาเป็นผู้นำในการดำเนินนโยบายปฏิรูปที่ดิน ทว่านโยบายนี้ไม่เป็นที่ประสบผลสำเร็จและยังนำไปสู่ภาวะทุพภิกขภัยจนทำให้มีผู้เสียชีวิตจำนวนมาก เขาถูกวิพากษ์อย่างหนักและทำให้ต้องออกจากตำแหน่งเลขาธิการฯ ของพรรคคอมมิวนิสต์ และเล่สวน (Lê Duẩn) ขึ้นสู่ผู้นำทางการเมืองที่มีอิทธิพลที่สุดแทน ทว่าเจื่องจิงก็ยังคงมีบทบาทในการบริหารประเทศอยู่

เจื่องจิงมีผลงานประพันธ์ออกมาจำนวนมากและต่อเนื่องตั้งแต่ช่วงทศวรรษที่ 1930 จนถึง 1980 เขาเคยเข้ารับแต่งตั้งเป็นประธานประเทศระหว่างปี 1981 ถึง 1987 นอกจากนี้ยังเป็นปลัดบัญชาการของพรรคคอมมิวนิสต์เวียดนาม (*Politburo*) ระหว่างปี 1951 ถึง 1986 เป็นประธานของรัฐสภาเวียดนามตั้งแต่ปี 1960 ถึง 1981 น่าสนใจว่าช่วงบั้นปลายชีวิตเจื่องจิงปรับเปลี่ยนวิธีคิดด้วยการเปลี่ยนจากนักคิดสายอนุรักษนิยมมายังสายปฏิรูปโดยผลักดันให้เปลี่ยนมาใช้เศรษฐกิจแบบตลาดในปี 1986 ซึ่งอาจเป็นเพราะความผิดพลาดที่เคยเกิดขึ้นในช่วงการปฏิรูปที่ดินทำให้เมื่อเกิดวิกฤตเศรษฐกิจเขาได้

ลงพื้นที่เพื่อวิจัยจากมวลชนที่กำลังเผชิญกับวิกฤตเศรษฐกิจอย่างหนัก เจืองจึงจึงได้รับการยกย่องว่าผู้ดำริเริ่มการปฏิรูปเศรษฐกิจ เขาสิ้นลมอย่างสงบในวันที่ 30 กันยายน 1988 ด้วยอายุ 81 ปี

ยุทธศาสตร์การเมืองในสงครามปลดปล่อยเวียดนาม

เจืองจึงเป็นผู้วางยุทธศาสตร์ทางการเมืองและการทหารหลักของการต่อสู้กับกองทัพญี่ปุ่นในช่วงสงครามโลกครั้งที่ 2 และสงครามต่อต้านฝรั่งเศส ในการต่อสู้ทั้ง 2 ครั้งนั้นมีเป้าหมายเกี่ยวพันกับการปลดปล่อยชาติ (giải phóng đất nước) รวมชาติ (thống nhất quốc gia) สร้างความสามัคคีในหมู่ประชาชน (đoàn kết dân tộc) (Trần Nhâm et al., 2009, p. 279-276) สงครามที่ประชาชนเข้าร่วมต่อสู้คือสงครามปฏิวัติของประชาชน เมื่อได้รับชัยชนะแล้วจะเปิดทางให้เวียดนามพัฒนาไปสู่รัฐสังคมนิยม (Trường Chinh, 1994, p. 295) โดยพรรคคอมมิวนิสต์เวียดนามและเจืองจึงเสนอนโยบายแข่งกันรักชาติ (Thi đua ái quốc หรือ Thi đua yêu nước) และสร้างความเป็นวีรบุรุษใหม่ (Chủ nghĩa anh hùng mới) ว่าต้อง “บริการมวลชน (phục vụ quần chúng) ขึ้นอยู่กับมวลชน (dựa vào quần chúng) และเรียนรู้มวลชน (học tập quần chúng)” รวมทั้งมีจิตวิญญาณรับผิดชอบก่อนในการเป็นผู้นำให้กับมวลชน ต่างจากวีรบุรุษแบบเดิมที่มุ่งแต่ผลประโยชน์ปัจเจกบุคคล (Trần Nhâm et al., 2009, p. 70-72)

ในสงครามต่อต้านฝรั่งเศสเจืองจึงเสนอให้มีการจัดตั้งแนวร่วมแห่งชาติ (National Front) เพื่อรวบรวมมวลชนไม่ว่าจะเป็นกลุ่มหรือชนชั้นใดก็ตามที่มีอุดมการณ์รักชาติ มาเป็นแนวร่วมเพื่อต่อสู้กับอาณานิคมฝรั่งเศสและญี่ปุ่น เสนอให้จัดตั้งสันนิบาตเพื่อเอกราชเวียดนาม หรือ เวียดนามินห์ (Việt Nam Độc lập Đồng Minh Hội หรือ Việt Minh) เป็นหน่วยขับเคลื่อนการกิจครั้งนี้

เจืองจึงประเมินสถานการณ์ของกำลังกลุ่มสนับสนุนการปฏิวัติว่าประกอบไปด้วย 1) กำลังหลักในการปฏิวัติคือชนชั้นกรรมาชีพ 2) กลุ่มผลักดันการปฏิวัติได้แก่ ชนชั้นกรรมาชีพ ชาวนา และกรรมพีน้อย 3) กำลังในการปฏิวัติ ได้แก่ ชนชั้นกรรมาชีพ ชาวนา กรรมพีน้อย และกรรมพีชาตินิยม 4) พันธมิตรในเงื่อนไขการปฏิวัติ คือกลุ่มกรรมพีชาตินิยม 5) พันธมิตรชั่วคราวของการปฏิวัติได้แก่ ชนชั้นเจ้าที่ดินรายย่อย (tiểu địa chủ) ส่วนฝ่ายที่เป็นปฏิปักษ์ของการปฏิวัติแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ ศัตรูหลักประกอบด้วยจักรวรรดินิยมฟาสซิสต์ญี่ปุ่น-ฝรั่งเศส และศัตรูรองได้แก่ พวกเวียดนามไม่รักชาติ (Việt gian) ผู้แทนของบรรดาเจ้าที่ดินศักดินาและกรรมพีต่างชาติที่ใกล้ชิดกับญี่ปุ่นและฝรั่งเศส เขาอ้างแนวคิดมาร์กซ์และ เลนินว่าชนชั้นแรงงานควรเป็นผู้นำการต่อสู้เพราะถูกกดขี่มากกว่าชนชั้นอื่นและเป็นแรงผลักดันที่นำไปสู่จิตวิญญาณอันหาญกล้าและเสียสละได้ แม้จะมีจำนวนไม่มากก็ตาม ทว่าในกรณีของเวียดนามอาจไม่ได้ไปถึงแนวคิดอุดมคติสูงสุดตามแนวทางสังคมนิยมเพราะในขบวนการปฏิวัติยังเปิดให้พื้นที่ให้แนวร่วมนี้ที่เป็นกลุ่มกรรมพีชาตินิยม (tư sản dân tộc) ซึ่งหมายถึง

กลุ่มกระฎุมพีที่รักชาติและพร้อมสนับสนุนการปลดปล่อยเวียดนาม สงครามปลดแอกของเวียดนาม ไม่ใช่เป็นงานเฉพาะของชนชั้นใดชนชั้นหนึ่งแต่เป็นงานร่วมกันของประชาชนทั้งหมดในชาติในสายตาของเจืองจิง ทั้งนี้หากการปฏิวัติสัมฤทธิ์ผลจะนำไปสู่การตั้งรัฐบาลปฏิวัติของประชาชน เป็นรัฐบาลประชาธิปไตยประชาชนและจะนำไปสู่ขั้นตอนต่อไปคือการปฏิวัติสังคมนิยม (cách mạng xã hội chủ nghĩa) (Trần Nhâm et al., 2009, p. 154-169)

แม้ในยุทธศาสตร์การจัดตั้งหน่วยรบแบบกองโจรนั้นมีห้วงเวลายาวนานนับเป็นแม่ทัพ ทว่าเจืองจิงมีบทบาทอย่างมากในการสร้างมวลชนและเลือกยุทธศาสตร์การรบ โดยภายหลังจากการกลับมาของอาณานิคมฝรั่งเศสและการสนับสนุนของอเมริกาเจืองจิงเขียนยุทธศาสตร์การทำสงครามในหนังสือเล่มสำคัญคือ “การต่อสู้จะชนะ (Kháng chiến nhất định thắng lợi หรือ The Resistance Will Win)” เปรียบเสมือนตำราพิชัยยุทธของพรรคคอมมิวนิสต์ ซึ่งเจืองจิงปรับใช้ตามแนวทางจากหนังสือ “สงครามยืดเยื้อ (On the protracted war)” ของเหมาเจ๋อตุง เจืองจิงเสนอว่าการต่อสู้ของเวียดนามภายใต้การนำของพรรคคอมมิวนิสต์จำเป็นต้องใช้ยุทธศาสตร์สงครามยืดเยื้อ (Kháng chiến lâu dài) แต่ต้องรุกเข้าสู่ใจอย่างรวดเร็ว (Trường Chinh, 1994, p. 166-168) สิ่งที่สำคัญที่สุดคือพรรคต้องหาวิธีการที่จะให้ได้รับการสนับสนุนจากมวลชน นอกจากนี้ยังต้องสร้างความเข้มแข็งให้กองทัพและขับเคลื่อนทุกแนวรบไม่ว่าจะเป็นด้านการทหาร การเมือง เศรษฐกิจ และวัฒนธรรม อีกทั้งยังได้กำหนดให้ยึดตามแนวทาง 4 ประการของเหมา ได้แก่ “เมื่อข้าศึกรุกคืบเข้ามา เราก็ล่าถอย เมื่อข้าศึกถอยลง เราก็ก่อวินาศกรรมข้าศึก เมื่อข้าศึกถอยลง เราก็โจมตีพวกข้าศึก และเมื่อข้าศึกถอยหนี เราก็ไล่ล่า” (Trường Chinh, 1994, p. 173) เจืองจิงยังเพิ่มยุทธวิธีเข้าไปเพิ่มว่า “เมื่อข้าศึกรวมตัวกันเราก็ต้องกระจายตัว ซึ่งอาจล่อพวกเขาให้เข้ามาในพื้นที่ของเรา” (Trường Chinh, 1994, p. 173-174) นอกจากนี้ยังต้องรวบรวมเอาสรรพกำลัง ไม่ว่าจะเป็นคน ทรัพยากรต่างๆ พัฒนาจังหวัดประชาชนหาวิธีการยึดเอาอาวุธของศัตรูมาเพิ่มอาวุธให้กองทัพประชาชน และเพิ่มกำลังการผลิต นอกจากนี้ยังรวมถึงความพยายามในการแจกจ่ายที่ดินให้ชาวไร่ชาวนา (Land to tillers) ซึ่งรวมไปถึงการทำลายโครงสร้างแบบศักดินาเจ้าที่ดินและกึ่งศักดินาเจ้าที่ดิน เพื่อที่จะไม่ได้มีการหาประโยชน์จากประชาชนชาวเวียดนาม พัฒนาคุณภาพชีวิตประชาชนและพัฒนาการต่อสู้เชิงวัฒนธรรม (Trường Chinh, 1994, p. 358-368)

ในทางความสัมพันธ์ระหว่างประเทศเจืองจิงมียุทธศาสตร์ว่าจะต้องเพิ่มมิตร ลดศัตรู (tìm bạn, bớt thù) โดยยึดโยงอยู่กับกลุ่มประเทศฝ่ายคอมมิวนิสต์เป็นหลัก ทว่ายังมีการปรับเปลี่ยนนโยบายการเลือกมิตรในแต่ละช่วงแตกต่างกันไป ในระหว่างสงครามโลกครั้งที่ 2 เจืองจิงเลือกที่จะอยู่ฝ่ายสัมพันธมิตรต่อต้านฟาสซิสต์ รวมทั้งเห็นด้วยกับการร่วมมือกับอเมริกาที่เข้ามาเคลื่อนไหวในเวียดนามเพื่อต่อต้านกองทัพญี่ปุ่น ทว่าในยุคสงครามเย็นก็เลือกที่จะยืนอยู่ข้างค่ายสังคมนิยมอย่างชัดเจนและมองว่าประเทศในเรื่องการต่อสู้เพื่อปกป้องสิทธิมนุษยชน (nhân quyền) และสิทธิพลเมือง (dân quyền) และสิทธิในทรัพย์สิน (tài quyền) เคารพในเสรีภาพของประชาธิปไตย (tự do dân

chủ) และความเท่าเทียมกันระหว่างเชื้อชาติและเพศสภาพ (Trường Chinh, 1994, p. 300-302)

ปฏิรูปที่ดินเพื่อมวลชน?: ย่างก้าวที่ผิดพลาดของเจืองจิง

การปฏิรูปที่ดิน (Cải cách ruộng đất)¹ ที่เกิดขึ้นในเวียดนามเหนือระหว่างปี 1953 ถึง 1956 ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงในสังคมเวียดนามเป็นอย่างมาก โดยมีเจืองจิงเป็นผู้เสนอและเป็นผู้ประพันธ์รับผิดชอบการปฏิรูปที่ดินนี้ หลังปี 1945 แม้อโฮจิมินห์จะประกาศเอกราชให้แก่เวียดนาม แต่สิ่งที่ต้องเผชิญหลังจากนั้นไม่เพียงแต่ความท้าทายจากการต่อสู้กับฝรั่งเศส รัฐบาลเวียดนามเหนือยังต้องเผชิญกับความท้าทายใหม่ในการวางแผนบริหารประเทศควบคู่ไปอีกด้วย เจืองจิงมองว่าการปฏิรูปที่ดินเป็นสิ่งที่ต้องดำเนินควบคู่ไปกับการทำสงครามและจะทำให้พรรคฯ ได้รับเสียงสนับสนุนจากชาวนาซึ่งเป็นมวลชนส่วนใหญ่ในประเทศ นอกจากนี้ยังพยายามใช้แนวทางมาร์กซิสต์ในการสร้างความเท่าเทียมด้วยการแจกจ่ายที่ดินให้กับชาวนาผู้ถูกเอารัดเอาเปรียบ เป็นส่วนหนึ่งของการปฏิวัติชนชั้นด้วยการล้มเลิกระบบศักดินาเจ้าที่ดินและเจ้าอาณานิคมซึ่งเป็นต้นตอของปัญหาทางชนชั้น การปฏิรูปที่ดินจึงไม่เพียงจัดสรรการถือครองที่ดิน แต่ยังเป็นการจัดระเบียบใหม่ของโครงสร้างสังคมซึ่งได้รับอิทธิพลมาจากการปฏิรูปที่ดินของพรรคคอมมิวนิสต์จีน ซึ่งอันที่จริงแล้วเจืองจิงมีแนวโน้มที่จะผลักดันการปฏิรูปที่ดินมาก่อนหน้านั้นตั้งแต่ก่อนสงครามโลกครั้งที่ 2 เห็นได้จากผลงานชิ้นเอกคือหนังสือ “ปัญหาชาวนา (Vấn đề dân cày)” ที่เขียนร่วมกับหวอเหงวียนซำบซึ่งเผยแพร่ออกมาในปี 1938 เนื้อหามุ่งอธิบายระบบเกษตรกรรมและชีวิตของเกษตรกรชาวเวียดนาม รวมทั้งวิพากษ์ถึงปัญหาการจัดสรรที่ดินในเวียดนาม (Truong Chinh et al., 1974, p. viii)

ก่อนการปฏิรูปที่ดินรัฐบาลเวียดนามเหนือได้เริ่มใช้นโยบายการลดภาษีให้ชาวนาก่อน แต่ต่อมาเป้าประสงค์ในการจะขยายฐานมวลชนโดยการจัดสรรที่ดินให้ชาวนาซึ่งเป็นคนส่วนใหญ่ของประเทศรวมทั้งจัดการกลุ่มศักดินาเดิมเจืองจิงจึงผลักดันนโยบายปฏิรูปที่ดินอย่างแข็งขัน แม้การปฏิรูปที่ดินในเวียดนามเหนือถูกมองว่ายึดแม่แบบการปฏิรูปที่ดินของสาธารณรัฐประชาชนจีน (ดำเนินนโยบายระหว่างปี 1953-1946) ประกอบกับความสัมพันธ์อันใกล้ชิดระหว่างผู้นำจึงตกลงให้ผู้นำพรรคคอมมิวนิสต์จีนเป็นที่ปรึกษาในการดำเนินนโยบาย (Taylor, 2013, p. 556) ทว่าภายในกลุ่มผู้นำเวียดนามนั้นมีการอภิปรายถึงความล้มเหลวของการปฏิรูปที่ดินในจีน บรรดาสมาชิกพรรค

¹ นโยบายการปฏิรูปที่ดินที่เกิดขึ้นทั้งสาธารณรัฐประชาธิปไตยเวียดนาม (เวียดนามเหนือ) และสาธารณรัฐเวียดนาม (เวียดนามใต้) ซึ่งเริ่มขึ้นตั้งแต่รัฐบาลแรกของทั้งสองประเทศ ในเวียดนามเหนือนั้นการปฏิรูปที่ดิน (Cải cách ruộng đất) เริ่มใช้ระหว่างปี 1956-1953 ในสมัยประธานโฮจิมินห์ ส่วนในเวียดนามใต้การปฏิรูปที่ดินรู้จักผ่านนโยบาย “ปฏิรูปไร่นา (agrarian reform)” ในปี 1956 สมัยประธานาธิบดีโงดิ่งห์เลียม และต่อมาปี 1970 ในสมัยประธานาธิบดีเหงวียนวันเถียวก็มีการปฏิรูปที่ดินอีกครั้งภายใต้นโยบาย “คืนที่ดินสู่ชาวไร่ชาวนา (Việc trả ruộng đất cho dân cày หรือ Land to the tillers)”

อีกกลุ่มเสนอให้ใช้รูปแบบของสหภาพโซเวียตแทน แต่ด้วยเหตุที่เจียงจึงเป็นผู้ทรงอิทธิพลในพรรคฯ จึงยังคงสามารถผลักดันนโยบายต่อไปได้โดยอ้างว่าสามารถเรียนรู้และปรับเปลี่ยนจากประสบการณ์การปฏิรูปที่ดินในจีนได้ (Tuong Vu et al., 2009, 37-38) สุดท้ายรัฐบาลเวียดนามภายใต้การนำของประธานโฮจิมินห์และสมาชิกอาวุโสของพรรคฯ ก็ยินยอมให้ดำเนินการได้

ทว่าการปฏิรูปที่ดินมีความซับซ้อนและมีพัฒนาการมาอย่างยาวนานรวมถึงโครงสร้างและความสัมพันธ์อันซับซ้อนทางสังคม แม้นโยบายนี้จะนำมาใช้เพียงระยะเวลาล้านๆ โดยเริ่มอย่างไม่เป็นทางการในปี 1948 เจียงจึงเริ่มทำสำรวจเกี่ยวกับการถือครองที่ดินและล้าสมัยประชากรเพื่อเป็นพื้นฐานของข้อมูลโดยเฉพาะอย่างยิ่งในชนบทที่เป็นเขตควบคุมของพรรคฯ โดยเฉพาะอย่างยิ่งทางภาคเหนือของเวียดนาม อาทิ ถายเงวียน (Thái Nguyên) และแทงห์หว่า (Thanh Hóa) ในการวางแผนปฏิบัติได้มีกลุ่มที่ปรึกษาทางการเมืองของจีน (The Chinese Political Advisory Group, CPAG) ช่วยร่วมวางแผนทางการเมืองชำระล้าง (Purification) เพื่อเตรียมสู่ก้าวถัดไปของการปฏิรูปที่ดิน ในปี 1952 โฮจิมินห์เดินทางไปปักกิ่งและมอสโคว์พร้อมนำแผนการปฏิรูปที่ดินโดยมีหลิวเซี่ยวฉี (Liu Shaoqi) แกนนำของพรรคคอมมิวนิสต์จีนไปด้วยจากนั้นปี 1953 ก็มีการเริ่มประกาศใช้แผนการปฏิรูปที่ดินเหนือเส้นขนานที่ 17 ขึ้นมาทั้งหมด (Taylor, 2013, pp. 567-568) รัฐสภาผ่านกฎหมายปฏิรูปที่ดิน (Luật Cải Cách Ruộng Đất) ซึ่งเป็นจุดเปลี่ยนแปลงที่สำคัญของการเริ่มใช้นโยบายที่ระบุเป้าหมายว่า “เพื่อกำจัดระบบการถือครองที่ดินของพวกศักดินา” (Malarney, 2002, p. 24)

การปฏิรูปที่ดินแบ่งออกเป็น 6 ระลอก ในช่วงแรกเป็นช่วงทดลองใช้นโยบายปฏิรูปที่ดินซึ่งมีเพียง 6 หมู่บ้านเท่านั้น หลังจากเดือนพฤษภาคม 1954 ได้ขยายขอบเขตพื้นที่มากขึ้นรวม 3,314 หมู่บ้านและส่งผลต่อประชากรถึง 10,514,000 คน ในการปฏิรูปที่ดินเจียงจึงจึงนำเสนอวิธีการแบ่งที่ดินเพื่อทำให้การใช้ที่ดินเท่าเทียมกันแต่ละหมู่บ้านต้องเริ่มต้นที่การประเมินคุณภาพที่ดินคุณภาพดีคุณภาพปานกลาง และคุณภาพต่ำและต้องมีการสำรวจทุก 3 ปี (Trường Chinh et al., 1974, p. 105-109) การเริ่มต้นการดำเนินนโยบายปฏิรูปที่ดินเมื่อต้นปี 19 ผู้ปฏิบัติงานส่วนใหญ่จะเป็นชาวนาที่มีฐานะยากจน มีหน้าที่ต้องประเมินและยึดที่ดินของกลุ่มศักดินาที่อยู่ในเป้าหมายของการเป็นปฏิปักษ์ของรัฐคั้น จากนั้นที่ดินที่ยึดมาได้จะถูกจัดแบ่งใหม่โดยหน่วยงานท้องถิ่นของพรรคฯ ผู้ถูกกล่าวหาว่าเป็นปฏิปักษ์จะต้องถูกลงโทษ เจียงจึงเสนอว่าการปฏิรูปที่ดินจะปลดปล่อยกำลังในการผลิตแบบเอารัดเอาเปรียบที่มีต้นตอจากความสัมพันธ์แบบศักดินาและจะกระตุ้นให้เกิดการผลิตในหมู่ชาวนาที่ได้จัดสรรที่ดินใหม่ และพรรคฯ จะทำหน้าที่ผลักดันการพัฒนาผลผลิตการเกษตร อุตสาหกรรมและการค้า (Trường Chinh, 1994, 441-450)

ในระดับปฏิบัติงานนโยบายปฏิรูปที่ดินมีอยู่ 3 ระดับ ได้แก่ 1) การริบทรัพย์สิน (tịch thu tài sản หรือ confiscation) ที่ดินที่เจ้าอาณานิคมและศักดินาเจ้าที่ดินชาวเวียดนามเคยครอบครอง รวมถึงที่ดินที่เป็นของชุมชนและไม่มีเจ้าของจะต้องถูกเวนคืนและจัดสรรการครอบครองใหม่ 2) ลดค่าเช่า

ที่ดินและเงินกู้ที่เจ้าที่ดินเคยปล่อยกู้ให้ชาวนา หากเป็นไปได้ให้ล้างหนี้ให้ชาวนา กระบวนการนี้จะทำให้อำนาจทางเศรษฐกิจของชนชั้นเจ้าที่ดินในชนบทลดลงรวมทั้งจะเสริมสร้างกำลังที่แข็งแกร่งขึ้นให้ชาวนา 3) ล้มล้างการเป็นเจ้าของที่ดินของศักดินาเจ้าที่ดิน ทำให้อำนาจของศักดินาจบสิ้นลงและคืนที่ให้ชาวนาชาวไร่ได้เป็นนายตนเอง (Trường Chinh, 1994, p. 459)

ผู้ปฏิบัติงานถูกกำหนดว่าต้องระบุให้ได้ว่าเจ้าที่ดินแต่ละคนอยู่ในประเภทใดต่อไปนี้ 1) ศักดินาเจ้าที่ดินที่เป็นหุ่นเชิดและรับใช้รัฐบาลอาณานิคมฝ่ายขวาจากที่ดินในท้องถิ่นซึ่งพรรคฯ 2) เจ้าที่ดินธรรมดาที่ไม่ได้มีส่วนเกี่ยวข้องกับรัฐบาลอาณานิคมและเจ้าศักดินา และ 3) เจ้าที่ดินซึ่งเป็นสมาชิกพรรคฯ และอยู่ในขบวนการต่อต้านเจ้าอาณานิคม ซึ่งกลุ่ม 3 นี้ได้รับข้อยกเว้นการเวนคืนที่ดินในทุกกรณีเพราะถือว่าเป็นผู้รักและเสียสละเพื่อชาติ (Trường Chinh, 1994, p. 464-469)

สำหรับการไต่สวนจำเลยจะถูกนำเข้าสู่กระบวนการประณาม (đấu tố) มีกรรมกรที่เรียกว่ากระดูกสันหลัง (blackbone) ดำเนินการไต่สวน ขั้นตอนการไต่สวนนั้นผู้ถูกกล่าวโทษจะต้องลงไปยืนในหลุมที่ขุดไว้ลึกราว 1 เมตร ยืนท่ามกลางฝูงชนที่ร่วมรุมประณาม จากนั้นจะประกาศข้อกล่าวหาและโทษของจำเลย บางคนถูกประชาชนรุมประสาทณที่อย่างอยู่ติธรรม บางคนถูกกล่าวหาว่าเกี่ยวข้องกับอาชญากรรม หลายครั้งชาวบ้านถูกกระแสการโฆษณาชวนเชื่อโดยผู้ปฏิบัติงานของพรรคฯ ปลุกเร้าเข้ามาเป็นเครื่องมืออย่างง่ายดาย บางคนได้รับโทษทัณฑ์ถึงประหารชีวิต ด้วยข้อหาศัตรูของประชาชน (enemies of the people) ส่วนโทษที่เบากว่านั้นคือเจ้าที่ดินและครอบครัวจะถูกบังคับให้ทำงานที่ทำให้เสื่อมเสียเกียรติเช่นงานของคนรับใช้ บรรยาการการปรับโครงสร้างทางสังคมจึงเป็นไปอย่างน่ากลัวและหวาดระแวงชาวบ้านบางคนกลัวที่จะต้องไปมีปฏิสัมพันธ์กับครอบครัวของผู้ที่อาจได้รับกรกล่าวโทษ ผู้ถูกกล่าวหาจำนวนมากไม่สามารถทนรับแรงกดดันและการดูหมิ่นได้ หลายคนมีจุดจบที่การฆ่าตัวตายหรือหลบหนีไปยังเวียดนามใต้ (Malarney, 2002, p. 33-35)

ผลจากการดำเนินการปฏิรูปที่ดินที่มีข้อผิดพลาดมากมายตลอดระยะเวลา 4-3 ปีนอกจากเกิดภาวะทุพภิกขภัยจนทำให้ชาวเวียดนามต้องเสียชีวิตจำนวนมากซึ่งในจำนวนนั้นมีสมาชิกครอบครัวของเหวียดมิงห์ด้วย ในปี 1956 เริ่มมีรายงานการใช้ความรุนแรงมากขึ้นและเริ่มมีการประทุงและกระแสวิจารณ์ภายในพรรคฯ หลายคนมองว่านโยบายการปฏิรูปที่ดินเป็นเสมือนรอยด่างในการบริหารประเทศและเป็นเหมือนความล้มเหลวของพรรคฯ ผู้ปฏิบัติงานของพรรคต้องประสบกับแรงกระเพื่อมที่เพิ่มขึ้นจากผู้คน (Thai Quang Trung, 1985, p. 27-28; Taylor, 2013, p 568-569) บางครั้งในการปฏิบัติของเจ้าหน้าที่พรรคคอมมิวนิสต์ก็ไปเวนคืนที่ดินจากชาวนาผู้มีฐานะยากจนที่น่าสนใจคือเจ้าที่ดินถูกประหารชีวิตกว่าร้อยละ 30 ก็เป็นคนของพรรคคอมมิวนิสต์เอง อดีตผู้ทำงานแก่รัฐบาลระบุว่าการปฏิรูปที่ดินคือการเข่นฆ่าผู้บริสุทธิ์ คนที่จริงใจในการกู้ชาติ ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าเป็นการสังหารหมู่โดยการเลือกปฏิบัติกับชนชั้นทางสังคม คาดว่าเสียชีวิตโดยการประหารชีวิตนั้นมีราว 50,000 - 172,000 วิฤฤตที่เกิดขึ้นทำใหในที่สุดโฮจิมินห์ต้องแถลงขอโทษสาธารณชนทั้งน้ำตาและเจองจึงก็

รับผิดชอบด้วยการลาออกจากตำแหน่งเลขาธิการทั่วไปของพรรคฯ (Fall, 1967, p. 156) นั่นคือจุดที่ทำให้อำนาจของเขาลดลงแต่ก็แลกกับความเชื่อถือเพื่อให้พรรคฯ ครอบครองอำนาจต่อไปได้

สถาปนิกวางแม่แบบวัฒนธรรมแห่งชาติฉบับสังคมนิยมเวียดนาม

“วัฒนธรรมเวียดนาม (Văn hóa Việt Nam)” เป็นประเด็นที่มีการถกเถียงอย่างกว้างขวางในสังคมเวียดนาม ตั้งแต่การนิยาม การอธิบายลักษณะ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการนิยามวัฒนธรรมเวียดนามสมัยใหม่หลังอาณานิคมโดยพรรคคอมมิวนิสต์ อันที่จริงแบบแผนทางด้านวัฒนธรรมเป็นยุทธศาสตร์สำคัญที่พรรคฯ ให้ความสำคัญมานับตั้งแต่ก่อนสงครามโลกครั้งที่ 2 จะสิ้นสุด จนถึงภายหลังประกาศเอกราช สำหรับเจื่องจิง “การสร้างวัฒนธรรมเวียดนาม” ยิ่งมีความสำคัญเพราะถือเป็นกระบวนการในการสร้างความเป็นเอกภาพ และสำนึกร่วมกันอันจะเป็นประโยชน์ต่อการต่อต้านอาณานิคมฝรั่งเศสและจักรวรรดินิยมอเมริกา รวมไปถึงระบบศักดินาเก่า ในกระบวนการสร้างวัฒนธรรมภายใต้รัฐสังคมนิยมเจื่องจิงเป็นผู้มีบทบาทสูงสุด และยังคงมรดกมาจนถึงปัจจุบัน เจื่องจิงมองว่า “แนวรบทางวัฒนธรรมเป็นหนึ่งในสามแนวรบ (เศรษฐกิจ การเมือง วัฒนธรรม) ซึ่งสหคอมมิวนิสต์ต้องยึดปฏิบัติ” และในบรรดาแนวรบทั้งหมดนั้นแนวรบทางวัฒนธรรมวางรากฐานได้ยุ่งยากและจัดการยากที่สุด

สำหรับปัญหาวัฒนธรรมเวียดนาม ในทัศนะของเจื่องจิงมองปัญหาทางวัฒนธรรมเกิดขึ้นเพราะการที่เวียดนามตกอยู่ภายใต้อาณานิคมมาเป็นเวลานาน จึงทำให้เวียดนามตกเป็นทาสทางวัฒนธรรม นอกจากนี้ยังมองว่า ขบวนการผสมผสานทางวัฒนธรรม (lai hóa) ก็เป็นอุปสรรคในการสร้างความเป็นเอกภาพให้กับการสร้างวัฒนธรรมแห่งชาติของเวียดนาม ทำให้ประชาชนไม่รู้สึกรักความเป็นชาติร่วมกัน ทั้งๆ ที่วัฒนธรรมคือพื้นฐานของสังคมที่จะนำไปสู่การสร้างชาติ เขาเรียกวัฒนธรรมของต่างชาติและวัฒนธรรมที่ผสมผสานกันแบบนี้ว่า “วัฒนธรรมคนเขลา” (văn hóa ngu dân) และมองว่าต่างชาติกำลังใช้วัฒนธรรมล้างสมองชาวเวียดนาม (Trần Nhâm et al., 2009, p. 221-217)

เจื่องจิงผลิตผลงานที่ใช้เป็นคู่มือทางวัฒนธรรมหลายชิ้น ชิ้นสำคัญได้แก่ แบบแผนวัฒนธรรมเวียดนาม (Đề cương văn hóa Việt Nam) ปี 1943 และลัทธิมาร์กซ์และวัฒนธรรมเวียดนาม (Chủ nghĩa Mác và văn hóa Việt Nam) ปี 1948 เขาเสนอว่าเวียดนามต้องสร้างวัฒนธรรมประชาธิปไตยใหม่ (văn hóa dân chủ mới) ซึ่งปรับใช้ตามแนวทางสังคมนิยมและต้องพยายามกำจัด “โรคทาสทางวัฒนธรรม (căn bệnh nô lệ văn hóa)” ซึ่งหมายถึงวัฒนธรรมที่ผสมตะวันตก (lai Tây) และวัฒนธรรมที่ผสมกับจีน (lai Tàu) (Trường Chinh, 1994, p. 125-124) ดังนั้นการปลดแอกทาสวัฒนธรรมต้องดำเนินด้วยหลักปฏิบัติการทางวัฒนธรรม 3 ประการ ได้แก่ 1) การทำให้เป็นชาติ (Dân tộc hóa) หมายถึงการต่อต้านอิทธิพลที่กดขี่ ตกเป็นทาส ทำให้วัฒนธรรมเวียดนาม

พัฒนาจนได้รับเอกราช (2 การทำให้นิยมแพร่หลาย (Đại chúng hóa) หมายถึง การต่อต้านนโยบายทุกอย่างที่เป็นปฏิปักษ์ต่อวัฒนธรรมมวลชน และ 3) การทำให้เป็นวิทยาศาสตร์ (Khoa học hóa) หมายถึงการต่อต้านสิ่งใดก็ตามที่เป็นวัฒนธรรมที่ไม่ใช่แนวทางวิทยาศาสตร์หรือที่ต่อต้านแนวคิดแบบก้าวหน้า (T.U., Đề cương Văn hóa Việt Nam, p. 35-34) โดยหลักการทั้งสามข้อจะสำเร็จต้องเริ่มต่อต้านวัฒนธรรมที่มีลักษณะอนุรักษนิยม ความเชื่อเหนือธรรมชาติ เชื้อพอมดหมอผี รวมทั้งพ่อผี และไม่สร้างสรรค์ มีสิ่งที่ยึดมั่นซ่อนเร้นอยู่ภายใต้การสร้างภาพความร่ำรวย อลังการ เช่น แนวคิดพวกคิวิสม์ (chủ nghĩa tập thể) อิมเพรสชันนิสม์ (chủ nghĩa ấn tượng) เซอเรียลลิสม์ (chủ nghĩa siêu thực) คติดาตา (chủ nghĩa da-da) ส่วนวัฒนธรรมแห่งชาติเวียดนามต้องเน้นทำเพื่อชาติเป็นวัฒนธรรมของผู้รักชาติ (văn hóa yêu nước) และเป็นวัฒนธรรมประชาธิปไตยประชาชน (văn hóa dân chủ nhân dân) ไม่ใช่วัฒนธรรมของชนชั้นสูง (Trường Chinh, 1949, p. 154-153)

นอกจากนี้เจื่องจิงยังมุ่งใช้ศิลปะเพื่อโฆษณาชวนเชื่อมวลชนในการทำสงครามปฏิวัติ เช่นเดียวกับนักคิดฝ่ายซ้ายในประเทศอื่นๆ ที่สนับสนุนศิลปะเพื่อชีวิตเพื่อรับใช้สังคมและประเทศชาติ พร้อมกับต่อต้านศิลปะเพื่อศิลปะ (Nghệ thuật vị nghệ thuật) ที่เพิกเฉยต่อสังคม (Trường Chinh, 1949, p. 160) เช่น นักดนตรีก็มีหน้าที่ต้องเขียนเพลงปลุกกระตือรือร้นสร้างความรักและสร้างแรงบันดาลใจ นักหนังสือพิมพ์ต้องนำเสนอข่าวเพื่อที่จะสร้างความสามัคคีสร้างความเป็นเอกภาพภายในชาติ รวมทั้งมุ่งเผยแพร่ยุทธศาสตร์และนโยบายของพรรคฯ ไปสู่สาธารณชน นักเขียนและประพันธ์บทกวีต้องเขียนบทกลอนที่สร้างความรักชาติและปลุกความเกลียดชังต่อศัตรู ศิลปินก็ต้องสร้างงานศิลปะที่โฆษณาชวนเชื่อในสงครามต่อต้านครั้งนี้ (Trường Chinh, 1994, p. 124-122)

เจื่องจิงพยายามเสนอกระบวนการสร้างพื้นที่ทางวัฒนธรรมใหม่ด้วยการปรับสภาพให้ทุกคนเท่าเทียมกัน และมีความพยายามปฏิวัติทางวัฒนธรรมเกิดขึ้นอย่างกว้างขวางและมีความรุนแรงในช่วงการปฏิรูปที่ดิน ไม่ว่าจะเป็นการทำลายล้างความเชื่อเดิมที่เป็นเรื่องโชคลางและไสยศาสตร์ (chống mê tín dị đoan) วัฒนธรรมที่แสดงออกถึงชนชั้นศักดินา นับตั้งแต่เครื่องแต่งกาย โดยห้ามสวมใส่เสื้อผ้าที่บ่งบอกถึงสถานะของศักดินา เช่น ชุดยาวของผู้ชายเวียดนาม (áo thụng) ผ้าโพกศีรษะและรองเท้า รวมทั้งชุดอ้าวส่าย (áo dài) โดยเฉพาะที่ทำจากผ้าไหมแต่ให้ปรับเปลี่ยนมาสวมชุดชาวบ้านซึ่งทำด้วยผ้าฝ้ายสีดำ ห้ามมีการคารวะระหว่างผู้น้อยกับผู้ใหญ่ ต่อต้านรูปแบบการใช้ภาษาที่มีระดับชนชั้นโดยเฉพาะอย่างยิ่งการใช้ตำแหน่งเพื่อแสดงถึงเกียรติยศ เช่น คำเรียกหัวหน้าหมู่บ้านชาวนาซึ่งเคยแทนตัวเองเป็นเหมือนลูก (con) หมายถึงผู้น้อย กับผู้ใหญ่ในระบบศักดินาเดิมเจ้าที่ดินคือ «นาท» (ông หรือ bà) ก็ถูกยกเลิกโดยให้เปลี่ยนมาใช้คำว่าสหาย (đồng chí) แทน ยกเว้นให้เพียงแต่สรรพนามที่ใช้กันในครอบครัวเท่านั้น สัญลักษณ์ของระบบศักดินาเดิมเช่นป้ายที่ทำด้วยไม้เขียนเป็นบทกลอนในตัวอักษรภาษาจีนตามแบบของขงจื้อถูกถอดและทำลาย รวมถึงแผ่นป้ายบูชาที่ถูกทุบทิ้งทำลาย (Malarney, 2002, p. 37-33)

กระทั่งประเด็นเรื่องสิทธิสตรีจึงมีลักษณะไปในทางหัวก้าวหน้า เขาวิพากษ์ระบบครอบครัวเดิมที่มองลูกสาวเหมือนเป็นสินค้า และการแต่งงานของผู้หญิงเป็นเสมือนการแลกเปลี่ยนทางธุรกิจ ลูกสะใภ้ที่แต่งงานเข้าครอบครัวสามีบางครั้งถูกข่มเหงจากแม่สามีอย่างโหดเหี้ยม ยิ่งไปกว่านั้นหากลูกสาวที่มาจากครอบครัวที่มีฐานะยากจนแต่สามีมีฐานะร่ำรวยแน่นอนว่าจะต้องมีชะตาเลวร้ายบางครั้งถูกแม่สามีทุบตี ดุด่าสาปแช่ง เรื่องจึงวิพากษ์ระบบสังคมในเวียดนามว่าผู้หญิงยังไม่มีสิทธิเท่าเทียมกับผู้ชาย ไม่มีแม้กระทั่ง “เสรีภาพที่จะรัก” ในชนบทลูกสาวถูกจับคลุมถุงชนเสียตั้งแต่ยังอยู่ในครรภ์ เด็กสาวไม่มีสิทธิที่จะลิขิตโชคชะตาของตัวเอง เรื่องจึงจึงเสนอเปลี่ยนวิถีคิดโดยมองว่าสตรีต้องมีความเท่าเทียมกับบุรุษ (Truong Chinh et al., 1974, p. 101) พื้นฐานความเชื่อเดิมที่เชื่อว่าผู้หญิงที่มีประจำเดือนไม่สามารถเข้าพื้นที่ศักดิ์สิทธิ์ได้ก็ถูกล้มล้างทั้งหมดโดยผู้หญิงเหล่านี้สามารถพื้นที่ดังกล่าวมาก่อนหน้านั้นเป็นเรื่องต้องห้ามได้ (Malarney, 2002, p. 46)

การปฏิวัติและวางแผนวัฒนธรรมของเรื่องจึงนั้นยังคงส่งผลมาจนถึงปัจจุบัน แม้ว่า การปฏิวัติวัฒนธรรมที่นำมาใช้ช่วงปฏิรูปที่ดินจะไม่สามารถเปลี่ยนสังคมเวียดนามได้ตามที่เรื่องจิ้งวางไว้ เพราะปรากฏว่าภายหลังความล้มเหลวจากการปฏิรูปที่ดิน พรรคฯ ต้องลดความเข้มงวดในการเปลี่ยนแปลงที่จะส่งผลกระทบต่อจิตใจของมวลชน จึงปรากฏว่ารากฐานความเชื่อเก่าโดยเฉพาะอย่างยิ่งการบูชาบรรพชนนั้นก็กลับเข้ามาในสังคมเวียดนามอีกครั้ง ทว่าการวางนโยบายวัฒนธรรมจวบจนถึงปัจจุบันยังอิงอยู่กับแม่แบบทางวัฒนธรรมที่เรื่องจิ้งได้เสนอไว้ตั้งแต่ปี 1943 เพียงแต่มีการปรับเปลี่ยนไปตามบริบททางสังคมที่เปลี่ยนไป

จากยุทธศาสตร์เศรษฐกิจพึ่งตนเอง สู่ “ได้ยเหมย”

ในแง่เศรษฐกิจนั้นนับว่ามีความน่าสนใจเพราะเป็นประเด็นที่เรื่องจิ้งเปลี่ยนจากยุคสงครามที่นำเสนอเศรษฐกิจตามแนวคิดสังคมนิยมซึ่งได้อิทธิพลทางความคิดจากเหมาเจ๋อตง ซึ่งได้เสนอ “แนวคิดเศรษฐกิจแบบพึ่งพาตนเอง (nền kinh tế tự cấp tự túc)” ในเป็นเครื่องมือในการต่อต้านฝรั่งเศส เห็นได้จากงานเขียนชิ้นสำคัญอย่างเช่น “การต่อต้านจะต้องชนะ (Kháng chiến nhất định thắng lợi)” เขียนขึ้นในปี 1947 และ “อภิปรายเกี่ยวกับปฏิวัติเวียดนาม (Bàn về cách mạng Việt Nam)” เขียนขึ้นในปี 1951 มาสนับสนุนการปฏิรูปเศรษฐกิจ หรือ ได้ยเหมย (đổi mới) ที่ยอมเปิดประเทศและใช้ระบบเศรษฐกิจแบบตลาด

ระหว่างสงครามทั้ง 2 ครั้ง ช่วงแรกเรื่องจิ้งมองว่าเวียดนามจำเป็นต้องเปลี่ยนจากประเทศเกษตรกรรมสู่อุตสาหกรรม และสร้างเศรษฐกิจแบบสังคมนิยม การตกอยู่ภายใต้อาณานิคมฝรั่งเศสทำให้เวียดนามเป็นรัฐที่ล่าช้าทางการเกษตร ในขณะที่อาณานิคมฝรั่งเศสควบคุมกิจการอุตสาหกรรมหนักเป็นการบังคับให้เวียดนามบริโภคแต่สินค้าฝรั่งเศส และกีดกันการแข่งขันของเวียดนาม ส่วนการสร้างเศรษฐกิจ

แบบสังคมนิยมนั้นมีลักษณะดังนี้คือ ระบบเศรษฐกิจต้องรวมศูนย์และควบคุมโดยรัฐไม่ว่าจะเป็นโรงงาน ไร่ นา สิ่งปลูกสร้าง ร้านค้าต่างๆ การบริการขนส่งและสื่อสาร นอกจากนี้ยังต้องมีลักษณะที่เป็นระบบเศรษฐกิจแบบกรรมสิทธิ์รวม (collective economic sector) ประกอบไปด้วยสหกรณ์ การเกษตร สหกรณ์หัตถกรรม สหกรณ์การซื้อและการขาย และสหกรณ์ออมทรัพย์ ซึ่งยังรวมไปถึงเศรษฐกิจส่วนที่เป็นปัจเจกบุคคล ซึ่งหมายถึงเศรษฐกิจของเหล่าชาวนาและช่างฝีมือ พ่อค้ารายย่อย (Trường Chinh, 1994, p. 375-371, 333) รัฐยังต้องมีวิธีการให้รางวัลและมาตรการลงโทษต่อผู้ที่สร้างประโยชน์และขัดขวางการพัฒนาทางเศรษฐกิจ และสร้างการแข่งขันกันของกำลังการผลิต ควรมีการให้รางวัลกับ “วีรบุรุษแรงงาน (anh hùng lao động)” และนักลงทุนที่มีพรสวรรค์ (nhà đầu tư tài ba) (Trường Chinh, 1994, p. 119)

ควบคู่กับแนวคิดเศรษฐกิจเชิงโครงสร้างนั้น เจื่องจึงได้ออกแนวทางที่ให้นวชนใช้เศรษฐกิจเป็นเครื่องมือในสงครามปฏิวัติคือ “หลักการพึ่งพาตนเอง (nền kinh tế tự cấp tự túc) ซึ่งปรับใช้มาจากแนวคิดของเหมาเจ๋อตง เขาเสนอว่าท่ามกลางสภาวะที่ถูกกีดกันทางเศรษฐกิจ ชาวเวียดนามต้องใช้จุดแข็งของการเป็นสังคมเกษตรกรรมสร้างเศรษฐกิจที่ผลิตและพึ่งพาตนเองได้ เพราะเวียดนามอุดมสมบูรณ์ไปด้วยทรัพยากรธรรมชาติและทรัพยากรมนุษย์ จึงสามารถที่จะสร้าง เศรษฐกิจแบบพึ่งพาตนเองได้ ด้วยแนวทางปฏิบัติต่อไปนี้คือ 1) สร้างบรรทัดฐานเกี่ยวกับการผลิต โดยต้องพัฒนาเทคนิคและยุทธวิธีต่างๆ ในการผลิต จะต้องไม่เกียจคร้าน ยกเว้นผู้มีพันธกิจพิเศษอยู่แล้ว เช่น ทหาร นักเรียน เจ้าหน้าที่ราชการ ซึ่งก็ต้องเข้าไปเป็นส่วนหนึ่งในการผลิตเช่นกัน 2) ผลิตตามความจำเป็นในภาวะสงคราม หมายความว่าต้องผลิตสิ่งที่จำเป็นต้องผลิต ไม่ใช่สินค้าที่หรูหราฟุ่มเฟือย สินค้าที่จำเป็นได้แก่ ข้าว เกลือ เครื่องนุ่งห่ม ปืนและอาวุธยุทโธปกรณ์ ยารักษาโรค กระดาษ 3) สร้างเศรษฐกิจของรัฐและสหกรณ์ตามที่ได้วางแนวทางไว้ แม้ว่าในภาวะสงครามจะไม่สามารถทำได้อย่างสมบูรณ์ ซึ่งหมายรวมถึงการเพิ่มผลผลิต ทั้งเรื่องสินค้าและโดยเฉพาะอย่างยิ่งกำลังคน (Trường Chinh, 1994, p. 120-117)

ทว่าในอีก 3 ทศวรรษต่อมาเจื่องจึงกลับเป็นหนึ่งในกลุ่มผู้นำสายอนุรักษนิยมที่เป็นแกนนำในการสนับสนุนและเห็นด้วยกับการปฏิรูปประเทศตามแนวทางใหม่ แตกต่างจากชนชั้นนำสายอนุรักษนิยมคนอื่นๆ ของพรรคฯ (Duiker, 1996, p. 371) เขามองว่า ข้อบกพร่องและจุดอ่อนที่เป็นอุปสรรคสำคัญของพรรคฯ คือการสร้างและบริหารทางเศรษฐกิจ ซึ่งพรรคฯ มีข้อจำกัดหลายประการแม้ว่าก่อนหน้านี้เวียดนามได้มุ่งสู่เส้นทางของสังคมนิยม (chủ nghĩa xã hội) แม้โครงสร้างเศรษฐกิจส่วนใหญ่เป็นกรรมพันธ์ (tiểu tư sản) มีภาคส่วนทางเศรษฐกิจที่หลากหลาย แต่บางพื้นที่ยังคงใช้ลักษณะเศรษฐกิจแบบพึ่งพาตนเองอยู่ ปัญหาที่สืบเนื่องมาคือสิ่งปลูกสร้างต่างๆ ที่เคยสร้างมาเกือบทั้งหมดได้รับความเสียหายอย่างหนักในระหว่างสงครามจนถึง 3 ทศวรรษ มีหน้าซำยังประสบปัญหาภาวะการขาดแคลนเสบียงอาหาร สินค้า ผลผลิต วัตถุดิบ รวมทั้งพลังงาน ทรัพยากรธรรมชาติ และโครงสร้างพื้นฐาน ประกอบกับพรรคฯ วางพื้นฐานเศรษฐกิจที่อิงอยู่กับการพัฒนาอุตสาหกรรมหนักขนาดใหญ่

โดยไม่ได้มองความเป็นจริงว่ารัฐนั้นจะต้องลงทุนสนับสนุนกับกิจการเหล่านั้นมากมายเพียงใด รัฐยังสนับสนุนโครงสร้างส่วนบน (kiến trúc thượng tầng) ขนาดใหญ่ และยังคงข้ามการรับเอาโครงสร้างพื้นฐาน (cơ sở hạ tầng) ความประสงค์ที่ต้องการเปลี่ยนผ่านให้เป็นเศรษฐกิจสังคมนิยมอย่างสมบูรณ์ด้วยความทะเยอทะยานที่จะทำให้มาก ทำให้เร็ว เกินกำลังของตน ทำให้เกิดผลเสียคือกำลังการผลิตและผลการผลิตลดลง คุณภาพตกต่ำ ขาดแคลนสินค้า นอกจากนี้เมื่อทำผิดพลาดแล้วก็ยังถือทฤษฎีไม่กล้าที่จะแก้ไขปัญหา (Trương Chinh, 1986, p. 30-29 ,10-9) รวมทั้งการอิงอยู่กับความช่วยเหลือของประเทศใหญ่อย่างโซเวียตและประเทศสังคมนิยมอื่นๆ สิ่งเหล่านี้เป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้เศรษฐกิจเวียดนามไม่สามารถเติบโตได้ (Trương Chinh, 1986, p. 29 ,11-10)

เจืองจิงเสนอแนวคิดที่สนับสนุนการปรับเปลี่ยนแนวคิดเพื่อแก้ไขวิกฤตทางเศรษฐกิจที่กำลังเกิดขึ้นอย่างหนักในขณะนั้น ส่วนหนึ่งเกิดขึ้นเพราะประเทศใหญ่ในค่ายสังคมนิยมก็กำลังเข้าสู่การเปลี่ยนผ่าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งสหภาพโซเวียต ในเวียดนามเจืองจิงเป็นคนแรกๆ ที่นำเอาลักษณะของการปฏิรูปความคิด (đổi mới tư duy) โดยเฉพาะอย่างยิ่งแนวทางเศรษฐกิจ เปลี่ยนวิธีการทำงาน เปลี่ยนการจัดตั้งและบริหารราชการ นอกจากนี้พรรคฯ ควรต้องพิจารณาที่จะยกเลิกการใช้เศรษฐกิจแบบรวมศูนย์ รวมทั้งลดสัดส่วนที่รัฐต้องอุดหนุน (Trương Chinh, 1986, p. 31-11) โดยเฉพาะอย่างยิ่งทางเศรษฐกิจมาตั้งแต่ต้นทศวรรษที่ 1980 ซึ่งเป็นช่วงเวลาของการถกเถียงเกี่ยวกับการปฏิรูปด้วยการตั้งคณะวิจัยปัญหาเศรษฐกิจ เจืองจิงยังมองว่าพรรคฯ ต้องปรับเปลี่ยนไปตามทิศทางโลกและยุคสมัย ในขณะที่โลกกำลังมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว สังคมนิยมจำต้องพิสูจน์ตัวเองในทุกด้านเมื่อเปรียบเทียบกับทุนนิยม (Chủ nghĩa tư bản) การปฏิรูปจึงเป็นสิ่งสำคัญที่เร่งด่วนที่สุดโดยเฉพาะอย่างยิ่งทางเศรษฐกิจที่ประชาชนกำลังร้องขอให้แก้ปัญหา เขาเสนอแนวทางผ่านผลงานหลายชิ้นช่วงบั้นปลายชีวิตจนในที่สุดในปี 1986 เวียดนามประกาศใช้นโยบายปฏิรูป (Đổi mới -- อ่านว่า ดอย เหมย ซึ่งหมายถึง “การเปลี่ยนใหม่”) เช่น “ดอยเหมย ประเด็นสำคัญของความอยู่รอด (Đổi mới, vấn đề có tầm quan trọng sống còn)” และ “ดอยเหมยคือความต้องการเร่งด่วนของประเทศและของยุคสมัย (Đổi mới là đòi hỏi bức thiết của đất nước và của thời đại)” หลังจาก 11 ปีนับตั้งแต่รวมชาติได้สำเร็จในปี 1975 พรรคฯ ประสบปัญหาในแนวทางการบริหารประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาเศรษฐกิจซึ่งส่งผลกระทบต่อปากท้องของประชาชนที่เข้าขั้นวิกฤต ซึ่งการผลักดันการปฏิรูปในขณะที่เป็นประธานประเทศและเป็นผู้นำรุ่นบุกเบิกแรกทำให้เป็นปัจจัยผลักดันให้เวียดนามยอมก้าวเข้าสู่ระบบเศรษฐกิจโลก อีกทั้งยังเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้พรรคคอมมิวนิสต์ยังคงอำนาจด้วยการแก้ปัญหาย่างทันที่ และให้เวียดนามพัฒนามาจนถึงปัจจุบัน

บทสรุป

ช่วงชีวิตของเจื่องจิงสามารถสรุปให้เห็นถึงพัฒนาการทางการเมือง สังคมและเศรษฐกิจของเวียดนามอย่างชัดเจน นับตั้งแต่สงครามปลดแอกจากฝรั่งเศสไปจนถึงการทำสงครามรวมชาติ ความท้าทายของชาวเวียดนามไม่เพียงแต่ยุทธศาสตร์การต่อสู้ในสนามรบแต่ที่ยากไปกว่านั้นคือการวางโครงสร้างและทิศทางการบริหารประเทศทั้งทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งยุคการสร้างชาติที่ต้องลองผิดลองถูกว่าจะนำพาประเทศไปในแนวทางใด และควรยึดตามอุดมการณ์ทางการเมืองแบบใด ในการดำเนินงานนั้นเมื่อยึดแม่แบบจากประเทศโลกสังคมนิยมอย่างโซเวียตและจีนนั้นหากจะนำมาปรับใช้ในสังคมเวียดนามจะต้องใช้ในขอบเขตความตึงหรือหย่อนแค่ไหน ในแง่นี้เจื่องจิงถือเป็นกำลังสำคัญที่ออกแบบและวางแนวทางเพื่อสร้าง “เวียดนามใหม่” ไม่ใช่ “เวียดนามเดิม” ที่เต็มไปด้วยอิทธิพลของสังคมศักดินาและอาณานิคมเช่นเคย

กว่า 81 ปีที่เจื่องจิงถือกำเนิดมาจวบจนลมหายใจสุดท้ายของชีวิต เส้นทางชีวิตของเขานับว่าน่าสนใจและด้วยเขาเกิดมาในบริบทที่ประเทศอยู่ในภาวะเปลี่ยนผ่าน เช่นเดียวกันนักคิดและนักเคลื่อนไหวคนอื่นๆ ของเวียดนามอาจกล่าวได้ว่าชีวิตของเขาคอนข้างโหดโผนท่ามกลางกระแสการเปลี่ยนแปลงและสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในเวียดนาม ในการเคลื่อนไหวเจื่องจิงให้คำกับแนวทางแบบพรรคคอมมิวนิสต์จีนมากกว่าแนวทางอื่นใด แต่เป็นคอมมิวนิสต์ที่ปรับเปลี่ยนเพื่อความอยู่รอดของพรรคฯ

มรดกของเจื่องจิงที่ทิ้งท้ายสำหรับเวียดนามในปัจจุบันคือการผลักดันการปฏิรูป หรือ (Đổi mới) ซึ่งปรับใช้แนวทางจากทั้งโซเวียตและจีนทำให้พรรคฯ ยังคงอำนาจในการบริหารประเทศได้ ความน่าสนใจอยู่ที่ช่วงบั้นปลายชีวิตของเจื่องจิง เขายอมที่จะรักษาสถานอำนาจด้วยการปรับโครงสร้างต่างๆ ของประเทศ ซึ่งเหตุผลหลักประการหนึ่งก็เพื่อการรักษาอำนาจให้อยู่รอดได้ในมือของพรรคคอมมิวนิสต์เวียดนาม

บรรณานุกรม

เอกสารภาษาอังกฤษ

- Abuza, Z. (2001). *Renovating politics in contemporary Vietnam*. London: Lynne Rienner Publishers.
- Tréglodé, B. D. (2012). *Heroes and revolution in Vietnam*, translated by Claire Duiker. Singapore: NUS Press.
- Asselin, P. (2013). *Hanoi's road to the Vietnam War, 1954-1965*. Berkeley: University of California Press.
- Bradley, M. P. (2000). *Imagining Vietnam and America: The making of Post Colonial Vietnam, 1919-1950*. Chapel Hill and London: The University of North Carolina Press.
- Bartholomew-Feis Dixee, R. (2006). *The OSS and Ho Chi Minh: Unexpected allies in the war against Japan*. Lawrence: University Press of Kansas.
- Duiker, W. J. (2000). *Ho Chi Minh: A Life*. New York: Hyperion.
- Duiker, W. J. (1996). *The communist road to power in Vietnam*. Boulder, Colo.: Westview Press Inc.
- Goscha, C. E. (2016). *The Penguin history of modern Vietnam*. Great Britain: Allen Lane.
- Fall, B. B. (1984). *The two Viet-Nams: A political and military analysis*. Boulder and London: Westview Press.
- Hue-Tam Ho Tai. (1992). *Radicalism and the origins of the Vietnamese Revolution*. Massachusetts: Harvard University Press.
- Huynh Kim Khanh. (1982). *Vietnamese communism 1925-1945*. Cornell: Cornell University Press.
- Hy Van Luong. (1992). *Revolution in the village: Tradition and transformation in the North*. Hawaii: University of Hawaii Press.
- McHale, S. F. (2004). *Print and power: Confucianism, Communism, and Buddhism in the making of modern Vietnam*. Honolulu: University of Hawai'i Press.

- Malarney, S. K. (2002). *Culture, ritual and revolution in Vietnam*. Honolulu: University of Hawaii Press.
- Marr, D. G. (1971). *Vietnamese Anti-colonialism (1885-1925)*. Berkeley: University of California Press.
- Marr, D. G. (1984). *Vietnamese tradition on trial (1920-1945)*. Berkeley: University of California Press.
- Marr, D. G. (1995). *Vietnam 1945: The quest of power*. Berkeley: University of California Press.
- Marr, D. G. (2014). *Vietnam: state, war, and revolution (1945-1946)*. Berkeley: University of California Press.
- Nguyen Khac Vien. (1971). *Vision accomplished?: The enigma of Ho Chi Minh*. New York: The Macmillan Company.
- Ngo Vinh Long. (1973). *Before the revolution: The Vietnamese peasants under the French*. Cambridge: The MIT Press.
- Pelley, P. M. (2002). *Postcolonial Vietnam: New histories of the national past*. Durham and London: Duke University Press.
- Quinn-Judge, S. (2003). *Ho Chi Minh: The missing years*. London: Christopher Hurst.
- Thai Quang Trung. (1985). *Collective leadership and factionalism: an essay on Ho Chi Minh's legacy*. Singapore: Institute of Southeast Asian Studies.
- Taylor, Keith W. (2013). *A history of the Vietnamese*. Massachusetts: Cambridge University Press.
- Trường Chinh. (1994). *Selected writings: New impression*. Hà Nội: Thế giới.
- Truong Chinh & Vo Nguyen Giap. (1974). *The peasant question (1937-1938)*, translated by Christine Pelzer White. New York: Southeast Asia Program, Department of Asian Studies, Cornell University.
- Tuong Vu. (2010). *Paths to development in Asia: South Korea, Vietnam, China, and Indonesia*. New York: Cambridge University Press.
- Zinoman, P. (2001). *The Colonial Bastille: A history of imprisonment in Vietnam 1862-1940*. Berkeley: University of California Press.

เอกสารภาษาเวียดนาม

- Bộ Chính trị Ban Chấp hành Trung ương Đảng Cộng sản Việt nam. (2002). *Trường Chinh - một nhân cách lớn, một nhà lãnh đạo kiệt xuất của cách mạng Việt Nam*. Nhà xuất bản: Nxb Chính trị quốc gia.
- Đức Vượng, Nguyễn Văn Khoan, Doãn Quang Hoà (biên soạn). (1993). *Trường Chinh người con của quê hương*. Hà Nội: Chính trị Quốc gia.
- Hồ Chí Minh, Lê Duẩn, Trường Chinh. (1966). *Bàn về chiến tranh nhân dân và lực lượng vũ trang nhân dân*. Hà Nội: Nhà xuất bản Quân đội nhân dân.
- Hồ Chí Minh, Lê Duẩn, Trường Chinh. (1966). *Bàn về chủ nghĩa anh hùng cách mạng*. Hà Nội: Nhà xuất bản Quân đội nhân dân.
- Huy Đức. (2012). *Bên Thắng Cuộc*. California: OSINBOOK.
- Nguyễn Hương Giang, Phạm Hùng và Trung Kiên. (2013). *Tổng Bí Thư Trường Chinh: Cuộc đời và Sự nghiệp Cách mạng*. Thành phố Hồ Chí Minh: NXB Chính trị Hành chính.
- Phạm Hồng Chương (Chủ biên). (2007). *Trường-Chinh Tiểu sử*. Hà Nội: Nhà xuất bản Chính trị quốc gia.
- Phạm Hùng, Trung Kiên, Hoàng Phúc. (2013). *Tổng Bí Thư Trường Chinh: Cuộc đời và Sự nghiệp Cách Mạng*. Hà Nội: Nhà xuất bản Chính trị – Hành Chính.
- Thông Tấn Xã Việt Nam (Vietnam News Agency). (2007). *Đồng Chí Trường Chinh (Comrade Truong Chinh)*. Nhà Xuất Bản Thông Tấn: Hà Nội.
- Trần Nhâm. (2002). *Lê Duẩn - Trường Chinh hai nhà lý luận xuất sắc của cách mạng Việt Nam*. Nhà xuất bản: Nxb Chính tr ị quốc gia.
- Trần Nhâm, Đàm Đức Vượng, Hoàng Phong Hà (Biên soạn). (2009). *Trường Chinh tuyển tập (Tập 1-3, 1937-1975)*. Hà Nội: Chính trị Quốc gia.
- Trường Chinh. (1949). *Chủ nghĩa Mác và văn hoá Việt Nam : Báo cáo đọc ở Hội nghị văn hoá toàn quốc ngày 16-20 tháng 7 năm 1948*. Hà Nội: Hội văn nghệ Việt Nam.
- Trường Chinh. (1950). *Cách mạng dân chủ nhân dân Việt Nam*. Thanh Hoá: Chi hội mác liên khu Tư.

Trường Chinh. (1958). *Thi đua yêu nước và chủ nghĩa anh hùng mới*. Hà Nội: Sự thật.

Trường Chinh và Võ Nguyên Giáp. (1959). *Vấn đề dân cày*. Hà Nội: Sự thật.

Trường Chinh. (1975). *Cách mạng dân tộc dân chủ nhân dân Việt-Nam, Tác phẩm chọn lọc (Tập I, II)*. Hà Nội: Nhà xuất bản Sự thật.

Viện Hồ Chí Minh Huyện Xuân Thủy. (1993). *Trường Chinh Người con của Quê hương*. Hà Nội: Nhà xuất bản Chính trị Quốc gia.

Võ Nguyên Giáp. (1997). *Trường Chinh và cách mạng Việt Nam*. Hà Nội: NXB Chính trị quốc gia.

